

Call for Papers

Dansk pædagogisk Tidsskrift nr. 4/2025

Fritidens paradokser og ambivalenser

Den frie tid er forbundet med idealer, drømme og forhåbninger – men også bekymringer. Med dette temanummer af DpT kigger vi nærmere på menneskers frie tid – fritid – og de mangfoldige måder fritid tænkes og gøres på, historisk og aktuelt.

Fritid er forbundet med lønarbejde og en ide om det moderne menneskes ret til et frirum, hvor der kan pustes ud og lades op. Selvom denne rettighed historisk er tilkæmpet af arbejderbevægelsen, så blev den udfordret af statsminister Mette Frederiksen da hun sidste år signalerede, at danskerne har lidt for travlt med at komme hjem fra samlebandene.

Debatten peger på, hvordan borgernes hverdagsliv stadig tænkes ud fra industrisamfundets dikotomi mellem arbejde og fritid, hvor begrebet fritid kun giver mening i kraft af kontrasten til arbejde og skemalagt tid. Samfundets skoler og institutioner er skåret over denne skabelon – noget som også Pippi Langstrømpe gør os opmærksomme på: Når Pippi godt vil gå i skole, så er det fordi hun vil gerne prøve at have frikvarter.

For barnets vedkommende knytter idealer om 'fri tid' sig til reformpædagogiske og børnecentrerede ideer om barnets 'eget rum', hvor børn får mulighed for at realisere deres lyst og behov for leg og fællesskaber. Forestillinger om børns og unges fritid indebærer på den ene side en forventning om, at børn og unge selv har drivkraft til at skabe meningsfuldhed i den frie tid, og på den anden side, bekymringer for, hvorvidt især de unge kan tage ansvar for den.

Fritid tænkes således sammen med ideer om frihed – frihed til at vælge, hvad man vil, den frie udfoldelse, det frie udtryk – men også som tanker om, hvordan denne frihed risikerer at udarte som uro, kriminalitet eller 'hængen ud på gadehjørnerne'. Voksne gør sig mange tanker om børn og unges fritid, og den debatteres på mange niveauer. Aktuelt er det særligt børn og unges tid med skærme, som påkalder sig opmærksomhed. Der udtrykkes bekymringer over, hvordan børns tid på sociale medier får indflydelse på sociale relationer og trivsel, og at techgiganterne får indflydelse på børn og unges fritid. Frihed bliver noget, der værnes om, men også noget, der frygtes. Fritidshjem, SFO og fritidsklubber fungerer som sociale foranstaltninger, der er spændt ud mellem at værne om børn og unges ret til fri tid og at spotte børn og unge, der forvalter deres frihed på måder, der forstyrrer og virker truende for den samfundsmæssige orden.

Fritiden fremstilles også som tid, hvor der skabes plads til de præstationsfrie, lystfyldte og legende rum, hvor vi kan gøre det vi har lyst til, hvor vi har tid til familien og vennerne, til at dase, tage i sommerhuset og gøre noget unyttigt. Men kan forestillingen om den præstationsfrie og lystfyldte fritid paradoksalt også være og blive et pres for det moderne menneske? Og hvilke kræfter og institutioner har særlige interesser i at overbevise os om, at fritiden skal være præstationsfri og lystfyldt? I forlængelse af DpT-temanummer nr. 4 i 2024 om klasse kan det også være interessant at spørge til, hvorvidt og hvordan vores forvaltning af fritiden også handler om køn, alder, etnicitet og klassetilhør.

Til dette temanummer ønsker vi os bidrag, der zoomer ind på og diskuterer, hvordan den frie tid ser ud og forvaltes indenfor forskellige institutioner og i forskellige livsfaser. Bidrag kan adressere paradokser og ambivalenser knyttet til børns, unges og ældres 'fritid' i, mellem og uden for institutioner og digitale medier. Hvordan giver begrebet fritid mening for mennesker, der bor på institutioner, som er en arbejdsplads for nogen og et midlertidigt eller langvarigt hjem for andre (fx på plejehjem, børne – og ungehjem, bosteder for voksne med udviklingshandicap, fængsler, asylcentre mv.)? Kan man her have for meget fritid/fri tid, hvordan forvaltes den og giver det overhovedet mening at tale om fritid?

Temanummeret inviterer hermed til 'fri leg' indenfor temaet fritidens paradokser og ambivalenser, og vi ønsker os bidrag fra forskellige teoritraditioner og forskelligartede genstandsfelter.

Deadlines

Deadlines for abstract (max 300 ord) sendes til temaredaktørerne senest d. 15. marts 2025. Angiv venligst, om du/I ønsker fagfællebedømmelse. Første udkast til artikel skal fremsendes senest d. 17. august 2025. Herefter følger evt. fagfællebedømmelse. Deadline for den færdige artikel er d. 17. oktober 2025.

Temanummeret udkommer i december 2025.

Du skal bruge DPT's skabelon. Den findes ligesom DpT's skrivevejledning, som du bedes følge, på: <https://dpt.dk/skriv-i-dpt/>.

Temaredaktion

Temaredaktion er Marianne Brodersen (mar@pha.dk), Lone Brønsted (LO@kp.dk) og Jimmy Krab (jimmy@deanbragtesvilkar.dk).